

Nro 5.

A' FELS. R. TSÁSZÁRNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

*Költ Bétsben Szent-György Havának 2-dik napján
1793. esztendőben.*

Egy hatalmas fejedelem a' szszony uralkodik e'
világon, kinek sem apja, sem anyja nem
vólt, egy idejü e' kerek földel, 's evvel égyütt
fog meg is halni. Sem éjjel, sem nappal nem
nyugfzik, semmiféle eledellel és itallal nem él,
még is soha meg nem vénhezik, mindenkör egy
forma ifjú korban vagyön. E' világon senkitöl
sem függ, semmi törvényt nem ismér, semmi ha-
talmáságnak nem engedelmeskedik, minden nem-
zeteknek ő parantsol, ő szab törvényt, ő teszen
igafságot, mindeneket lábainak zsámolya alá ve-
tett. Szüntelen házafságban él, de soha meg nem
elégszik egy férjel, hanem hol egy, hol más vilá-

gi fejedelemmel vált gyűrűt. Számos maradékai vagynak, a' kik mind külső tekintetek és köntösök, mind belső indulattyokra nézve különböznek más férfiaktól, igen ritkán szül leány magzatokat. s. a. t. Ennek a' rendkívül való fejedelem afiszonynak a' neve *Lex fortioris*, az az: *a' ki erősebb az a' hatalmasabb.* Nintsen ennél hatalmasabb törvény, semmi rokonsága nintsen ennek a' természeti és nemzeti törvényekkel, tsak annyit figyelmez egyikre, mint a' másokra, mindeneket szabad tettzése szerént mivel, semmi urat nem ismer, minden emberen egyaránt uralkodik, világ kezdetétől fogva, világ végezetéig meg marad birodalma. Nintsen, soha nem is vólt olly hatalmas fejedelem, a' ki annak határt tudott vólna szabni. Eleitől fogva minden országok az által rontattanak el, mellyet ezer meg ezer példák által meg mutathatnék é világ történeteinek könyvéből az historiákból. Régúta tapasztallya Lengyel ország ennek a' hatalmas fejedelem afiszonynak a' *Lex fortioris*-nak súllyát, és a' miképen a' jelenvaló környül állások mutattyák, nem sokára kéntelen leszen annak térdet fejet hajtani. Minap olly végből küldött a' Prussiai király 25. ezer lántzétas chirurgusokat N. Lengyel országba, hogy az ottan frantzia nyavalyában sinlő betegeket, elsőben ugyan tsak gyenge laxativum és decoctum ital által, de ha ezek a' szelid eszközök nem hafználának, érvágás és mercurialis pilulák által is orvoslának.

A' Staabs - Chirurgus észre vévén azt, hogy ez a' Frantzia nyavalya leg jobban el hatalmaszott *Dántzig* városában, elsőben is annak orvoslásához fogott, és a' miképen az onnan jött levelek erősitik, e' folyó hólnapnak 8-ik napján, négy regement gyalog, egy regement vasas, és egy regement könnyü lovas seb orvosokat küldött oda *Raumer* Generál kórmánya alatt. Tökéletesen meg vagyok én arról győzöttetve, hogy tanúlt olvasóim jobban tudják nálamnál, Euró-

pának mellyik szegeletében helyheztesett és miné-
 mü város legyen *Dántzig*; de mivel azt is jól tu-
 dom, hogy azok között ollyak is találtatnak, a'
 kik gyakorta jártanak az iskola mellett, ahoké-
 pest szükségesnek lenni ismerem annak summásan
 de értelmesen való le irását. *Dántzig* (deákul *Ge-
 danum*, *Dantiscum*) egy igen szép, erős és gaz-
 dag város napnyugoti Prussiában, a' Vistula folyó
 viz mellett, melly ottan a' Balticum tenger keb-
 lébe omlik, és a' hol igen jó ki kötő hely va-
 gyon a' kereskedő hajókra nézve. Eleinte azok
 közül a' városok közül való vólt ez, mellyek
 hajdan *Hanse* városoknak nevezettek, és 1454-ik
 esztendeig szüntelen a' Német vitézi rend ótalma
 alatt nyugodott, ekkor adta magát Lengyel Or-
 szág védelme alá, úgy mindazáltal, hogy régi
 privilegiumai mellett meg maradván, senkitől sem
 függ, senkinek sem tartozik tselekedeteiről szá-
 mot adni, különös itilő széke vagyon, mellyről
 néhány eseteket ki vévén, senkire sem lehet apel-
 lálni (q). Ennekfelette, a' Lengyel királyok válasz-

E 2

(q) *Hanse* régi német szó, 's tulajdonképen szö-
 vettséget jelent, melly eleinte némelley kereske-
 dő társaságoknak, idővel pedig egynéhány szö-
 vetségbe állott kereskedő városoknak tulajdoni-
 tatott. Elsőben-is Hamburg, Bréma és Lü-
 beck. Német birodalombeli városok állottanak
 a' 12-ik századnak közepén öszve, és tengeri
 kereskedések által annyira meg gazdagodtanak,
 hogy minden Európai uralkodó fejedelmek meg
 irigyelték szerentséjeket. Arra való nézve más
 tenger mellett fekvő városokat is szövetségbe
 vettének, úgy hogy 1494. esztendőben már het-
 venkét városokra ment számok, 's négy rend-
 re osztattak fel. Az első rendbelieknek Lu-
 beck, a' második rendbelieknek Colonia, a'

tatásában, és a' Lengyel Országgyűlésekben is mindenkor szavok vólt. Leg alább 60,000 fore megyen a' lakosoknak száma, kik rész szerént Evangelicus, rész szerént Reformatus, rész szerént pedig Catholicus keresztények, az elsőeknek 15, a' középsőknek kettő, az utólsóknak pedig hét templomjaik vagynak, és mindnyájan felebaráti egyettségben élvén, szabad tettések szerént tisztelik teremteőjüket. A' várasnak erőlsége a' régi új építésnek mestersége szerént vagyon készitve, és különös gondviselés vagyon reája, az egész környéket bé lehet vizzel borítani, és akként a' várnak ostromlásától akármelly ellenséget is el üzni. Számos gyalog és lovas őriző katonák vagynak benne, bástyáin sok ágyúk fekszenek, fegyveres háza nem alávaló. Közönségesen három részre osztattatik fel *Dántzig*, u. m. ó és új várasra, és falukra — *Schottland*, *Schidlitz*, *Bischofsberg* és *Stolzenberg* külső várasait 1772. éltendőben a' Prussiai király el foglalta, 's azokkal együtt a' ki kötő helyet is birtokába vetette, úgy hogy már most egész a' váras kapujáig terjed ki a' Prussiai birodalom. A' melly 33. faluk a' környékén fekszenek, azoktól is megfoltotta őket II. *Fridrik*. — A' Vistulán fel 's alá menő kereskedő hajók is a' Prussiai harmintzad alá vagynak vettelve, és nem kis taxát kell nekik fizetni. Ennekelőtte igen szép és gazdag kereskedő váras vólt ez, a' honnan sok gabona marhabőr, potats avagy hamú zsír, gyapjú, viasz, fagygyú, vaj, égetbor, aquavita 's. a. t. vitetett éltendőenként Angliába, Dániába, Svétziába és Nor-

harmadik rendbelieknek Brunsviga, a' negyedik rendbelieknek pedig Dántzig vólt a' feje.

Minekutánna Amérikát a' Spanyolok fel találták, és a' Portugallusok a' napkeleti Indiára kezdetek volna a' 16-ik században keresked-

végiába. A' miólta pedig a' ki kötő hely a' Prussiai birodalom alá esett, és a' kereskedő hajókra nagy harmintzad vettetett, azóltától fogva, nagyon alá ment ott a' kereskedés, sok tehetős kalmárok meg szegényedtenek. Most már, a' Prussiai király mintegy 25 ezer embert küldött N. Lengyel Országba, hogy mind ezt, mind Dántzig városát el foglalja. A' város alá érkezvén *Raumer* Generál, mingyárt egy hadi tiszttel, és egy trombitást küldött a' tanátshoz, 's azt kívánta az Előjáróktól, hogy 24 óra alatt adnák által a' várost, a' várral, és ahoz tartozó vidékkel együtt a' Prussiai királynak, másként formális ostrom alá vetné őket. Bé is tellyesítette katoná paroláját, mivel a' 24 óra el múlása után mingyárt néhány jó forma ágyú golyóbisokat repitetett bé a' városba, mellytől meg rettenvén a' lakosok, négyed nappal azután biztosokat kívántanak magoknak küldettni, a' kikkel t. i. régi privilégiumaiknak, julsaiknak, és szabattságoknak meg tartásáról tanátskozzanak, és hogyha azokat meg nyeréndik, a' Prussiai király óltalmába ajánlyák magokat. — Nem ok nélkül kívánnya a' Brandenburgiai ház ezt a' gazdag várost magának adattatni; mivel

1. Nagyon fog az által birodalma öregbülni.
2. Könnyű lészén a' Brandenburgiai kereskedőknek a' *Brombergi* viz tsatornán, mellyet 1774. eszt. tsináltatott II. *Fridrik* király, egész Dántzigik, 's onnan Lengyel Országba bé hajókázni, és a' Berlini manufacturákban 's fabrikákban készült portékákkal kereskedni.
3. Ugyan azon kereskedő

ni, nagyon alá szállott, a' Hanse városoknak tekéntetek, szemlátomást meg tsökkent kereskedések. Idönkben három városok vagynak ebben a' Hansee szövetségben, u. m. Hamburg, Lübeck és Bréma, és ezeknek privilégiumaik a' Vestfáliai békeség által is meg erősitetett.

hajókon Lengyel Országnek terméseit, u. m. gabonát, mézet, viaszt, hamu zsirt, gyapjat marha bőrt, gabonát 's. a. t. a' sovány Brandenburghiába szállítani. — 4. Sőt, mivel Dántzig városának elnyerése által, az oda való kereskedés bizonyosan jobban fogna virágozni mint eddig, a' Prussiai király jövedelme is meg szaporodna, de szaporodna katonáinak száma is. — 5. Ugyan azon jufson juthatna *Thorunum* városának bírásához is, melly Dántzigon túl 12. mélföldnyire van, 's úgy osztán az egész napnyúgoti Prussia övé vólna.

Orosz Birodalom.

Egy kemény parantsolatot tétetett a múlt hónapban az Orosz Fejedelem a' szony közönségesse, melly által minden Frantzia Országgal való barátság, égyesség, levelezés és kereskedés meg tiltatik mind addig, mig ottan viszta nem szerezetik a' békeesség, és a' régi igazgatásnak formája. Valamiképen minden ottan mulató Oroszok onnan hazájokba viszta térni: úgy minden Orosz birodalomban lakó és tartózkodó Frantziák kötelesek onnan 3. hét alatt vagy ki menni, vagy magokat tökéletesen a' Császárné hatalma alá vetni, vagy a' Frantzia Nemzet új Constitutióját törvénytelennek, veszedelmesnek, és XVI. *Lajos* királynak erőszakosan lett meg ölettetését istentelen, átkozott, és minden isteni, természeti és nemzeti törvénnel egy átallyában ellenkezőnek tartani, és hogy azt a' fejedelmet törvényes és valóságos Frantzia királynak lenni, a' kinek őseiről hagyattatott igaz jufsa legyen a' Frantzia koronának bírására. — Minapi tudósítások szerént tellyes bizodalmat adott a' Konstántzinápolyi udvar és ministerium az Orosz Birodalommal szerzett békeesség' minden pontyainak tökéletes bé tellyesítésére, avval léjendő szomszédos barátságra; de, hogy keveset lehessen a' *Mahomet* gonosz maradékainak hinni, ez egy törté-

netből is ki tettzik. A' leg újjabb szerzett békeségben úgy vala meg határoztatva, hogy a' Pétervári udvar küldhelsen a' Móldvai Orosz lakosoknak *Metropolitát* (r). Akarván e' jussal élni II. *Katalin* küldött is oda nem régen egyet, a' kit a' Móldvai Hospodár, avagy Vajda meg fogatván árestomba vettetett. Az Orosz udvar elégtételt kívánt a' békeiség meg szegéséért, adott is a' Török Tsászár, de minéműt, olyat, hogy a' Hospodárt Havas alföldi Vajdává tette, és így a' vízbe ölte a' rákot.

Béts.

Múlt nagy Tsötörtökön vala az a' tzeremónia, mellyet a' Fels. Austriai Ház, minden esztendőben végbe szokott vinni, t. i. a' *láb mosás*. Ennek szemlélésére számos uraság gyüllött fel a' Ts. palotába. Minekutánna ő Felségek reggeli áhétatoságokat el végezték volna, a' nagy antikamarába bé mentek, *Jósef* fő Hertzeg, *Mária Anna* és *Klémentina* fő Hertzeg aszszonyokkal egyetemben. Jelen vóltanak már akkor a' láb mosatásra ki választatott 12 öreg férfiak, és 12 öreg aszszonyok is. A' férfiak között a' leg öregebb 93, a' leg ifjabb 79 esztendős vólt. Az aszszonyok között a' leg öregebb 101, a' leg ifjabb 78 esztendős vólt. Ezek az öreg szegények mindnyájan egy sórban ültenek, felül a' férfiak, alól az aszszonyok; a' férfiaknak a' Fels. Tsászár mosta meg,

(r) *Metropolitának* neveztetett régentén az az egyházi méltóságos személy, a' ki az alsóbb rangú püspököket rendelte, és a' Synodusra, az az, egyházi Gyűlésre őket öszve hívta. — A' *Catholicus* és ő vallású keresztények között fellyebb valók a' *Metropoliták* az *Ersekeknél*. A' *Hassiai Reformátusok* azokat a' népes városbéli első prédikátorokat hívják *Metropolitának*, a' kiktől a' többi prédikátorok függenek.

és *József* fő Hercege afzszony törölte meg lábaikat, az afzszonyoknak pedig *Mária Anna* fő Hercege afzszony mosta meg, és *Klémentina* fő Hertzeg afzszony törölte meg lábaikat. Annakutánna mindnyájokat meg vendéglettek ő Felségek, a' férfiaknak a' Fels. Császár, az öreg afzszonyoknak pedig a' Fels. Császárné tette fel eledeleket, mellyek pástétomból, tészta süteményekből, és mandola, piskota, füge s. a. t. tsemegékből állottanak. Mindeniknek a' nyakába egy egy erzfényt akasztottak ő Felségek, mellyekben harmincz ezüst garas vólt. Nagy magok le erezfkedésekkel és nyájaisággal befzéllettenek ezekkel a' meg élemedett szegényekkel. Hogy el ne felejtsem, afztali készülettük vólt egy egy zöld tserép tágyér, fa kalán, kés és vilia. A' tzeremoniának végbe menetele, és a' Felséges uraságnak lakó szobájokba lett menetelek után, szatyrokra rakatott a' meg maradott eleség, sőt még más több is, mellyekkel sok háladatos sohajtások, 's jó kívánások között haza mentenek a' rendelt kotsikon a' szegények, a' néző sokaság is széllyel ofzlott. — A' következett napokon, u. m. N. Pénteken és Szombaton kéttzer áhétatoskodtanak ő Felségek. — Húsvét első napját rend kívül való öröm és vigság között töltötték el a' Bétsi lakosok. Ez a' nap vala a' Frantziákon vett győzelemért való hálaadásra rendeltetve, mellyen a' F. Császár és Császárné a' Sz. *István* templomában megjelenvén, hálat adtanak Istennek táborozó seregeinkel közlött jótéteményeiért. Dél előtt 10 órakor lovagolt bé a' nemes testörző magyar sereg inneplő ruhájában, ifjú Hertzeg *Eszterházi Miklós* Obersleitínánt úr vezérlése után a' királyi várba, holott két sorba álván lóháton 11. óráig várták a' felséges uraságnak le jövetelét. Belől a' várba néhány karabinos vasas katonák és egy batalion granatéros német gyalogság vigyáztanak. Az úgy nevezett *Kohlmárck* és *Graben* fő úttzákon kétfelől sort tsináltak a' forma ruhás polgárok, és néhány granatéros batalionok. — A' nevezett úttzákon, minden házaknak ablakai

dugva vóltanak nézőkkel. Meg vonattatván 11. órakor a' Sz. István temploma tornyainak harangjai, le jöttek ö Felségek tsászári palotájokból, és gála kotsijokban ülven el indúltanak. Három udvari pompás aranyas kotsik vóltanak jelen. Az elsőben, mellyben hat rezes és selyem hámos pejmén lovak vóltak fogattatva, fő *Jósef* Hertzeg űlt udvari mesterével égyütt. — Ez előtt a' kotsi előtt ment mintegy 60. udvari inas inneplő köntösében, ezek után két német és két magyar gavallér lovaglottanak, fekete tsotáros paripákon. A' magyarok vóltak Gr. *Amadé Ferentz* és Gr. *Forgáts Jósef* ö Nagyságok. A' második gála aranyos és tükrös hintóban űltenek ö Felségek, jobb kézre a' Fels. Tsászár, bal kézre pedig a' felséges Tsászárné. Ebben a' hintóban hat nagy szürke mén lovak vóltak fogattatva, a' kotsi mellett kétfelől ment a' német gyalog testörző sereg helle bárdokat vivén kezeikben, a' kotsi után lovaglottanak jobb felől Hertzeg *Ditrichstein*, a' fő-istálló mester, bal felől Hertzeg *Eszterházy Antal* a' nemes magyar testörző seregnek fő kormányozója. Utánnok lovaglottanak a' nemes magyar testörzők, a' kik leg nagyobb dízt adtanak e' pompának, a' kikre leg inkább függesztették a' Bétsi érzékeny alakok szerelmetes szemeiket. Ezek után ment égy harmadik hintó, mellybe hat fekete ménlő vólt fogva, ebben űltenek a' Fels. Tsászárnénak három udvari dámai. Ezeket követték más fő uraságoknak tzifra hintai, ezeket egynéhány granatéros batalionok. Sok vivát kiáltásokkal fogadá és követte ö Felségeket a' néző sokaság. — A' Sz. István templomához érvén a' Fels. Tsászár, Tsászárné, *Jósef* fő Hertzeg, és több követő uraságok, mindnyájan bé mentenek abban a' sz. Misének halgatására. — Az isteni tisztelet alatt háromszor adott a' templom körül álló granatérosság, apró fegyverből salvét, melyet számos ágyú ropogások követtének a' bástyákon. — Közönséges áhétatofságoknak végzé-

se után ugyan olyan tzeremoniák, és öröm kiáltások között tértenek ö Felségek tsászári lakó helyekbe vizsza, a' minéműek közt mentenek onnan a' sz. István templomába. Az egész napot rend kívül való örömmel és vendégséggel töltötték el a' várasnak felsőbb és alsóbb rangú lakosai.

A' tsata piatzról.

Vitéz seregeinknek minapi, az az, múlt hólnapnak 19-ik napján vett gyözedelmeik után következett napon jó regvel az ellenség üzésére küldtetvén *Benyovszky* Feldmarsal Leitinánt, szerecentsésen végbe vitte a' reá bizattatott dolgot, és *Tirlemont* városán túl, másfél órányi földre verte vizsza az ellenséget. Maga pedig *Koburg* Feldmarsal, 12 órakor, kórmánya alatt lévő vitéz seregét jobbra vezette, és azokat úgy helyeztette, hogy a' tábor két részének háta megett a' *Tirlemont* mellett folyó patak, közepén pedig, a' várasba vivő ösvényen. A' segítő sereg (Reserve Corps) a' tábornak bal szárnyára fekszik *Hongart* nevű falú előtt. — Ugyan azon napon küldötte a' fő Kórmányozó, Feldmarsal *Wallis Mihály* gyalog seregéből 2. batalionnal, *Laudon* nevét viselő szabad sereggel és a' Tyrolisi jáger katonákkal *Myllius* Obestert az ellenség után, olly parantsolatot adván nékie, hogy *Diest* városkában fekvő ellenséget üzné ki onnan. Elejente igen keményen viselték magokat a' Frantziák, és derekasan tüzeltek katonáinkra, végtére tsak ugyan meg gyözedtettek, 's oda hagyták a' várost, mellyben egy Oberstleitinant, 50 köz ember, és egy ágyú fogattattanak el, és vitézeink közzül egy kapitány esett sebbe, és 50 köz emberek sebesítettek meg és estenek el. — A' városból kiüzetett ellenség nem *Lovanium*, hanem *Antverpia* felé vette úttyát.

Spanyól Ország.

A' Frantzia nemzet ellen küldettendő hadi készületek, és más Európai udvarokkal való levelezés, és égyet értés miatt, éjjel nappal foglalatóságban vagyon a' Madritti Ministerium. — A' király minden szolgálattában lévő Frantziákat el botsátott, úgy mindazonáltal, hogy azoknak fizetésekét egészen meg hagyta; más részről sok hazájokból ki ment és ki üzetett frantziákat vett bé a' Wallonokból álló testörzök közzé.

Olasz Ország.

Pedemontziumból, nevezetesen *Cuneo* vég vár-
ból az adatott értésünkre, hogy az egyesült Au-
striai - Sárdinai és Frantzia seregek múlt Februá-
riusban, egynéhány izben tsatáztak egymással,
és hol egyik, hol másik résznek kedvezett a' lze-
rentse. — Az említett hólnapnak 28-ik napján,
8. avagy 9 ezer Frantziák ütvén véletlenül *Utellá-
nál* és *Lantoskánál*, (a' Nizzai Grófságban) álló
őriző katonaságra, keményen szorongatták, és
néhány fertály óráig tartó apró tsatázások után
el üzték az ör állásról.

A' Német Birodalom.

Múlt hólnapnak 22-ik napján indúlt ki a' Fels.
Prussiai király két első szülött fiaival, u. m. a'
korona örökössel *Fridrik* és *Lajos* Printzekkel, a'
Brunsvigiai hertzeggel, és egynéhány fő Generá-
lisokkal Frankofortumból Moguntzia felé, maga
a' király vezetvén testörző seregeit. Uttyát *Kel-
sterbach* felé vette, és a' Mayntz vizének bal ól-
dala felé igyekezett menni. — Az ugyan akkor
ki költözött Helsen - Casseli seregek, az említett
viz jobb oldalának el foglalására, *Flörshejm* felé
indúltanak. — Ezek helyett Helsen - Darmstádi,
és Saxoniai seregek rukkoltak bé, de csak 24 órá-

ra, az után pedig azok is tovább folytatták úttörőket. A' mint a' hir foly, a' Prussiai táborozó seregnek egy része *Creutznach* városának vidékén telepedett le, Moguntziától négy órányira. Halván *Custine* Frantzia Generál e' dolgot, Moguntziának kapuit bé záratta, maga pedig számos sereggel indult a' Prussiai és Hallsiai tábor eleibe.

Frantzia Ország.

Mennél tovább tart a' Frantzia Országi zűrzavar, annál nehezebb fellegek borittyák bé annak egeit, annál veszedelmesebb forgó szelet várhatnak magokra a' nemzet képét viselő despoták, annál kevesebb reménységek lehet az új Constitutionnak fenn tartásához. Tsak nem minden nap szomorú hireknek hangja érkezik füleikbe. Nem tsak Páris városában, hanem az Orzágnak más részeiben is találatnak olyanok, a' kik meg ünván a' N. Gyűlésnek despotismusát, Contrarevolutionon igyekeznek. Ennek könnyebben lejendő végbe vitelére, minden úton módon akadályoztatták a' recrutirozást, az az, az új katonáknak szedését, az ifjúságnak kedvét szívét el rontyák, fegyvert 's gabonát szednek öszve, a' N. Gyűlést, mind személlyekben, mind tselekedetekben rágal-mazzák, a' papiros pénznek, az úgy nevezett *Assignatáknak* betség erőtlentik, a' kész pénzt hazájokból ki küldik s. a. t. Ennek a' titkos Contrarevolutionnak fejei, és elő mozdítói, a' mint mondgyák, a' meg öletett királynak testvér öts-tsei a' Proventzia hertzeg, és Artésiai Gróf, a' hazájokban meg maradott nemesek, papok és gazdag kereskedők. A' Londoni ministerium is égyet ért velek, és a' hol, 's a' mint lehet, élesztik a' titkon gerjedező tüzet. Párisban, Rennesben, Lamballeban, és St. Malóban, Kis Britannianak városaiban, 28 illyetén öszve esküdtek fogattattak el. A' törvényes dolgokra vigyázó Minis-

ter is olly jelentést tett a' N. Gyűlésnek, hogy a' Contrarevoluciónnak végbe vitelére múlt hónap kilentzedik napjának éjjele vólt el rendelve, de a' mellyet az új Constutiónak hiv baráttyai a' polgárok és a' város ofztályainak vigyázó Előjárói szereintséfen el távoztattak, és még első szikrájában meg fojtottak. — A' Rhénus mellett fekvő ofztályokból (Departementokból) vizfiza tért biztosok is azt jelentették, hogy az ottan lakó papok és nemesek tellyes erővel igyekeznek a' népnek el tsábitására, és a' velek való egyet értesre, de még eddig nem bóldogúlhattak szándékjokban. Az Austriai Belgyiomból ellenben az a' tudósítás érkezett, hogy az egyesült frantzia seregeknek *Dümourierhez* való bizodalnok egészlen helyre állott. Az úgy neveztetett *Pantheon* ofztálynak lakosai erős esküvéssel kötelezték egymást arra, hogy mind azt, a' ki vagy Dictatorságra, vagy Protectoráságra, vagy akármelly szabattsággal ellenkező méltóságra vágyódik, kégyetlenül meg fogják ölni (s). Ezt a' magok közt tett szövetségét a' N. Gyűlésnek is jelentették, mellyet nemcsak nagy tapsolással való örömmel vett, hanem azon esküvésnek formáját az Országnak minden ofztályaihoz és a' táborozó seregekhez is meg küldötte. — *Bournonville* hadi minister, a' ki ellen a' Roer és Mózsa vize mellett vólt szereintsétlen ütközetek miatt a' nép morgott, és Mártiusnak 9-dik napján a' N. Gyűlésből lett ki menetelének alkalmazatofságával halállal fenyegetett, szabadtást kért terhes hivatalának le tételére, és a' táborba való menetelre. Elsőben nagyon meg szomorodott a' N. Gyűlés e' dolognak hallásán, 's okát kívánta kedvetlenségének tudni: de minekután-

(s.) Pantheonnak nevezték a' Revolutió alatt a' Frantziák Páris városa Patronusának, avagy pártfogójának Sz. Genovevának tiszteletére épít-

na ezekre adta volna *Danton*, hogy a' N. Gyűlésnek méltóságához nem illene a' Minister után járni, a' végeztetett el, hogy *Bournonville* kívánsága tellyesítetne. Egyfzersmind az is meg határozatott, hogy a' Ministeriumnak nagyobb rúgótollat, 's több bizodalmat kellene szerezni, és a' törvény tévő hatalommal szorosabban egyesíteni. Több N. Gyűlésnek tagjai is vóltanak illyetén értelemben, nevezetesen *Roberspiere*, *Danton* és mások. Végtére azt javaslotta *Billand*, hogy más napon, nemtsak hadi, hanem belső, és a' közönséges adóra vigyázó ministereket is szükséges volna választani. — Mártiusnak 12-ik napján tartatott N. Gyűlésben azon is panaszolkodtanak némelleyek, hogy keveset hallanak a' táborozó Frantzia seregeknek mivóltáról, és hogy e' miatt sok kedvetlen hirek forogjanak a' nép között. Ennek orvoslására a' végeztetett el, hogy olly sebes Staféták állitassanak fel, a' mellyek által minden nap tudhassák, miként follyanak a' külső dolgok, és mitsoda állapotban legyenek a' Fr. Közönséges társaságnak vitézei. — *Dühem* néhány meg öletett királynak emlékezetére veregett medaillákat, az az, emlékeztető pénzeket mutatott bé, és némelley név alá irás nélkül való leveleket, mellyek tele vóltanak *Dümourier* el-

tetett templomot, mellyben tartattanak a' nevezett Szentnek tsontyai arany ládában. Itten vóltanak Clodovaeus első keresztény frantzia királynak és Cartesius Filosofusnak temető sírjai is. Ezt a' templomot azoknak temetések-re rendelték a' Frantzia patrióták, a' kik különösen érdemesekké tették magokat a' nemzet iránt. Itten nyúgosznak Vóltairnek, Mirabónak, és a' minap meg öletett Pelletiernek meg senyvedett testeik is. Kétség kívül Egalite Filep és Pethion is nem sokára ide fognak érkezni.

len tett vádakkal, mellyeknek helyyes vóltokról épen azért kételkedett a' N. Gyűlés, hogy neveiket el titkolták az írók és vádolók.

Hollandia.

Bedaulx Hollándiai Generál, a' ki a' Gertruydenburgi várat Mártiusnak négyedik napján az ostromló Frantziáknak által adta, Hágába lett metetele után fogságba vettetett. — *Willemstadtot* a' nevezett hólnapnak 10-dik napján kezdték ostromlani a' Frantziák, mellyben igen sok károkat okoztak a' bé lövetett tüzes golyóbisok. — *Mastricht* várának és városának mostani fő kórmányozója, *Fridrik* Helsen - Calseli Printz, Mártiusnak 5-dik napján Hágába küldött levelében tudtára adta a' Hollándiai igazgató Rendeknek, hogy az ottan táborozó Austriai sereg 40. ezer főből állyon; hogy Printz *Koburg* a' hadi tárt és sütő kementzéket oda akarja szállítani; hogy a' Frantziák által el hagyattatott futó sántzokban egynéhány ágyú tartó szekereket, és az ellenség közül 150 embert találtak és fogtanak el katonái, hogy ő a' várnak védelmezésére oda gyűlt ki költözött Frantziáknak hívségeket meg köszönnén, őket az őrizetnek terhe alól fel óldozta, és hogy a' tábori eleséget óltsóbbá tehesse, a' körül belől fekvő falukra szállította quártélyba. — *Heusdenből* is az iratik, hogy a' Frantziák *Doveren* mellett készített sántzaikat múlt hólnapnak 5-ik és 6-ik napján olly nagy sietséggel hagyták el, hogy két ágyúkat vetettenek a' vízbe. Az el hagyott sántzokat Hollándiai katonák foglalták el, és 16. Frantzia katonákat fogtanak el, azokat t. i. a' kik jókor észre nem vették, hogy társaik onnan el lódúltanak. A' helytartó Orániai Fejedelemnek fia *Fridrik* 2000 Anspaki katonákat helyhez-tetett a' városba őrizetre.

Svéd Ország.

Minekutánna minden Európai uralkodó udvaroknak tudtára adta volna a' Regens Hertzeg,

hogy Svéd ország a' mostani környül állások között sem egy, sem más részre nem fogna hajlani; a' Svétziai kereskedőknek is értékre adatta *Engelström* udvari Kantzellárius által, hogy öök szabadon folytathatták kereskedéseket, és tely-lyes bizodalommal lehetnek a' felöl, hogy sem egy, sem más nemzet nem fogja őket abban meg akadályoztatni. E' mellett az iránt is közönséges parantsolátot adott ki, hogy mivel a' mostani erköltsbeli nagy romlottságnak, a' közönséges isteni tiszteletben való restelkedés, és hidegség leg nevezetesebb kútfeje: ahozképest, minden karba, rendbe, és állapotba helyheztetett lakosok köteleztetnek, a' vasárnapoknak és más innepeknek szorosán lejendő meg tartására, sőt azt is meg tiltotta, hogy az olly innepi napokon senki ne mérészellyen közönséges házakban vendégeskedni, és tántzolni. Utólyára, minthogy a' köntösbelen való mértékletlen bújaság is nem kis oka a' jó erköltsök meg veztégettetésének, néhány értelmes, meg ért elméjü, és fegyhetetlen életü férfiakból álló Commisiót állított annak meg vizsgálására, minémü eszközök által lehetne 's kellene ezt a' romlottságnak kútfejét bé zárni. — Ugy hallatik, hogy jövő tavaszszal *Finlandiába* fogna az igazgató Herczeg az ifjú királlyal együtt menni, és ott gyűlést tartani az Orosz Tsászárnéval. Mi végre? arról a' következő idők fognak benünket meg tanítani.

* * *

Eddig ki adott újság leveleimbe két nevezetes hibák tsúztanak bé, nem tudatlanságból, hanem a' szedésnek, és nyomtatásnak siettetése által. — Az első a' második árkusnak 32. lapján vagyon, holott *Printz Koburg* nevének első betűjét nem C-vel, hanem K-val kellett vólna szedni, így olztán ki sülne az 1793. esztendő. — A' második hiba a' 4-ik árkusnak 59-ik lapján a' 37-ik sorban találtatik, holott nem *Amerikát*, hanem *Afrikát* kellett vólna szedni.

Doct. Decsy Sámuel.